

TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)

Uluslararası Hakemli Dergi Yılı: 2022/Güz, Sayı: 3

ISSN 2792-0879

Türkçe Kiplik Çalışmaları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi*

Eda KUTUCU**

Öz

Türkçede çeşitli konular üzerine hazırlanmış birçok bibliyografya çalışması bulunmaktadır. Bu çalışma ise Türkçe kiplik anlam alanı ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesidir. Çalışma, Türkoloji için yeni sayılabilecek kiplik konusunu işleyen yayınları içermektedir. Türkçede kip ve kiplik kavramları aynı kabul edilmiş ve kiplik konusu kip başlığı altında değerlendirilmiştir. Kiplik genel bir ifade ile eylemin ne şekilde gerçekleştiği ile ilgilenen yani konuşurun önerme karşısındaki, zorunluluğunu, isteğini, beklentisini, bilgisini, yeteneğini, iznini vs. belirten ifade biçimleri olarak tanımlanabilir. Kip ise bu ifade biçimlerinin dilbilgiselleşmiş biçimidir. Birbiri ile yakından ilişkili bu iki konu nihayet son dönem çalışmalarında ayrı başlıklar altında ele alınmaya başlanmıştır. Günümüze kadar kip ve kiplik ile ilgili birçok çalışma yapılsa da kiplik konusunda son dönemdeki çalışmaları da içine alan bir bibliyografya çalışması yapılmamıştır. Bu bibliyografya denemesi çalışmasında kiplikle ilgili doğrudan ya da kısmen bilgi veren makaleler, kongre, kurultay ve sempozyum bildirileri, yüksek lisans ve doktora tezleri ile kitaplar yer almaktadır. Amaç bu konuda yapılan çalışmaları bir araya toplayarak konu üzerine yapılacak olan yeni çalışmalara yardımcı olmak ve bu konuda daha çok çalışma yapılmasına katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler

Türkçe, dil bilimi, kiplik, bibliyografya çalışması

Kip (mood) kelimesinden türetilen kiplik (modality), bugün dünyada ve Türkiye’de, önemli araştırma konularından biridir. Kiplik kavramı ilk olarak felsefeciler ve mantıkçılar tarafından ele alınmış ve zamanla dilbilimin önemli konularından biri haline gelmiştir. Bu nedenle dil biliminde kiplik konusu üzerine ilk çalışmalar çok eski tarihlere dayanmaz. Türkçe için durum çok daha yeni kabul edilebilir. Modern anlamda dil bilimsel kiplik incelemeleri son dönem çalışmaları ile yaygın hale gelmiştir. Önceki çalışmalarda kip daha çok fiille ilişkilendirildiği için zaman ve görünüş kategorileri ile karıştırılmış, kip ve kiplik kavramları iç içe geçmiştir. 2000’li yıllardan sonra yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri ile makale vs. çalışmaları saymazsak önceki Türkiye Türkçesi gramer kitaplarında kiplik ayrı bir başlık olarak yer almamış, kip başlığı altında incelenmiştir. Ancak şunu belirtmek gerekir ki kip ve kiplik birbirinden tamamen farklı değildir. Kipliğin kipe göre daha geniş bir alanı kapsadığını belirten Kerimoğlu kipi, bu geniş alanın morfolojiye dayanan bir bölümü olarak tanımlar. Aralarında işlev bakımından bir farktan ziyade, işaretleyiciler bakımından fark vardır (Kerimoğlu, 2020, s. 2).

* **Geliş tarihi:** 16.11.2022

Kabul Tarihi: 27.11.2022

Atf: Kutucu, E. (2022). Türkçe Kiplik Çalışmaları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 3: 57-77.

** Doktora Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, ANKARA/ TÜRKİYE, E-posta: edakutucu92@gmail.com ORCID: 0000-0002-0942-9335

Türkiye’de özellikle 2000’li yıllardan sonra kipliği ayrı bir başlık olarak kabul eden çalışmaların artmaya başladığı görülmektedir. Türkçe ile ilgili yeterli sayıda olmasa da gerek dayandığı teorik temeller gerekse kullandığı yöntemlerle konuyu çeşitli yönleri ile ele alıp irdeleyen bu çalışmalar hem Türkiye Türkolojisi’ni hem de dil biliminin konularından biri olan kiplik alanını önemli bir noktaya taşımıştır. Bu bibliyografya denemesinde yer alan çalışmalar da bunu göstermektedir. Verilen çalışmalardan bazıları Türkçede kiplik konusunu bütünüyle inceleyen, bir kısmı da kipliğe kısmen değinen çalışmalardır. Bibliyografya çalışmasında kiplik ile ilgili şimdiye kadar yayımlanmış makale, sempozyum- kongre ve kurultay bildirileri, yüksek lisans ve doktora tezleri, yayımlanmış kitaplar gibi kiplik alanına dair bilgi veren her türlü yayın ulaşılabildiği ölçüde verilmeye gayret edilmiştir. Bibliyografya taramasında üniversite dergileri, üniversitelere bağlı çeşitli enstitü dergileri, uluslararası indexlerde taranan belli başlı dergiler gibi süreli yayınlar ile genel ağ siteleri ve alanla ilgili çıkan kitapların dizin kısımlarından yararlanılmıştır. Burada belirtmek gerekir ki Caner Kerimoğlu, *Kiplik İncelemeleri ve Türkçe* (2011) ile *Kiplik ve Kip* (2020) adlı kitaplarında kiplik çalışmaları ile ilgili verdiği kaynakçasında Türkçeyle ilgili kaynakları ayrı bir başlık olarak belirtmiştir. Bu nedenle bu çalışmaya araştırmacılara daha geniş bir yelpaze sunmak amacıyla yukarıda bahsi geçen bölümlerde yer almayan ve güncel olan çalışmalar dâhil edilmiştir. Çalışmada genellikle Türkçe üzerine yapılmış olan yayınlar bulunmaktadır. Her bibliyografya çalışmasında olduğu gibi bu çalışmada da bazı eksikliklerin olabilmesi muhtemeldir. Kiplik alanındaki çalışmaların tümüne erişebilmek için Türkiye dışında taramalar yapılması bu eksikliği tamamlamaya yardımcı olacaktır. Burada hedeflenen amaç kiplik konusunda çalışan / çalışacak araştırmacıların kiplik ile ilgili kaynaklara daha hızlı bir şekilde ulaşmasını sağlamaktır.

1. KİTAPLAR

1.1. Kiplik Konusunu Doğrudan ya da Kısmen Ele Alan Kitaplar

Aksan, Doğan. (2003). *Her yönüyle dil: Ana çizgileriyle dilbilim* (2. Cilt). Ankara: TDK Yayınları.

Abdullayeva, Gülarə (2013), *Müasir Azərbaycan Dili, (II hissə (Morfologiya, sintaksis), İlm ve Tehsil Yayınları, Bakü.*

Aslanov, Aslan. (1957). *Müasir Azərbaycan dilinde modal sözlər* (X Cilt). Bakü: Nizami Adına Edebiyat ve Dil İnstitutunun Eserleri.

Aslanov, Aslan (1960). Modal sözlər. *Azərbaycan dilinin grammatikası* içinde. Azərbaycan SSRİ EA Neşriyatı.

Aslanov, Aslan. (1972). Modal sözlərin cümlənin semantikasına təsiri. *Azərbaycan dilində sintaktik konstruksiylər* içinde. Bakü: Azərbaycan Dövlət Universiteti Neşriyatı.

Aydemir, İbrahim Ahmet. (2010). *Türkçede zaman ve görünüş sistemi*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Balcı, Ayla. (2012). *Genel dilbilim I*. S. Özsoy ve Z. Erk-Emeksiz (Eds.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Çelikel, Sibel. (2021). *Türkiye Türkçesinde öncelik fiilleri ve işlevleri*. Ankara: Duvar Yayınları.

Demir, İmdat. (2015). *Türkçede perifrasis (fil çekim kategorisi)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Demirci, Kerim. (2014). *Türkoloji için dilbilim: Konular, kavramlar, teoriler*. Ankara: Anı Yayınları.

Demirez-Güneri, Aysun. (2018). *Yeni Uygur Türkçesinde kalıp sözler*. Ankara: Berikan Yayınevi.

Erkman-Akerson, Fatma. (2007). *Türkçe örneklerle dile genel bir bakış*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Gürkan, Duygu Özge. (2016). *Türkçede belirteç işlevli bağımsız cümleler*. Ankara: Grafiker Yay.

İmer, Kamile., Kocaman, Ahmet., ve Özsoy, Sumru. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Kamacı-Gencer, Duygu. (2020). *Anlamsal bir fenomen olarak kiplik: Dede Korkut örneği*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kerimoğlu, Caner. (2018). *Dilbilgisi ve dilbilim yazıları*. Ankara: Pegem Akademi.

Kıran, Zeynel. (2002). *Dilbilime giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Sebzecioğlu, Turgay. (2016). *Dilbilim kavramlarıyla Türkçe dilbilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Somuncu, Mehmet. (2019). *Türkçede emir kipinin işlevleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Toklu, Osman. (2003). *Dilbilime giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Üçok, Necip. (1947). *Genel dilbilim*. Ankara: AÜDTCF Yayınları.

Üstünova, Kerime. (1998). *Dede Korkut destanları ve cümleden büyük birlikler*. İstanbul: Alfa Yayın Dağıtım.

Vardar, Berke. (1980). *Dilbilim ve dilbilgisi terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

1.2. Kitap Bölümleri

Arslan, Seçkin. (2020). Processing evidentiality in bilingualism and aphasia: An overview of some recent studies on Turkish. *Evidentials and modals*. Brill, In press. hal-02470338.

Aydın, Hasene. (2018). İki sözcüklü yüklemelerde kiplik işleviyle kullanılan eylemler üzerine. Bekir, Çınar, Cengiz Şahin, Selahattin Avşaroğlu ve Akgöz Erkan (Ed.), *Sosyal ve beşeri bilimler çalışmaları* (s.277-284). Ankara: Çizgi Kitabevi.

Delice, Hacı İbrahim. (2021). Türk dilinde kiplik ekleri. Hüseyin Yıldız ve Abdulkadir Öztürk (Ed.), *Türkolojinin delikanlısı Seyyah Prof. Dr. İsmail Doğan armağanı* (s.167-176). Erzurum: Fenomen.

Demir, Nurettin. (2013). Kip ekleriyle kurulan birleşik fiiller. *Prof. Dr. Leylâ Karahan armağanı* (s.389-398). Ankara: Akçağ Yayınları.

Dinar, Talat. (2020). Kiplik. Erdoğan Boz (Ed.), *Türkçede dilbilgisel ulamlar* (s.57-90). Ankara: Gazi Kitabevi.

Dinçer-Bahadır, Şaziye. (2021). -{(y)Abilir} biçimbirimin kipsel değeri. Hacer Tokyürek ve Beytullah Bekar (Ed.), *Doğumunun 60. yılında Nevzat Özkan armağanı Ediyü Yazıka* (s.467-477). Ankara: Nobel Yayınları.

Kamacı-Gencer, Duygu. (2018). Yüklemde görevli biçimbirimler. Erdoğan Boz (Ed.), *Türkiye Türkçesi II biçimbilgisi* (s.149-182). Ankara: Gazi Kitabevi.

Terziyan, Treysi. ve Aksu-Koç, Ayhan. (2021). Epistemic and evidential modality in early Turkish child speech. Ursula Stephany and Ayhan Aksu-Koç (Ed.), *Development of modality in first language acquisition: A cross-linguistic perspective* (p.453-490). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.

Yazıcı-Ersoy, Habibe. (2013). Başkurt Türkçesinde niyet kipi ve işaretleyicileri. Ülkü Gürsoy, Figen Güner Dilek, Dilek Ergönenç Akbaba, Habibe Yazıcı Ersoy, Yavuz Kartallıoğlu, Feyzi Ersoy (Ed.), *Prof. Dr. Leylâ Karahan armağanı* (s.497-513). Ankara: Akçağ Yayınları.

Yılmaz, Selim. (2005). Türkçede “varsayım-olasılık-şart” bildiren söylemler (Fransızca bağlantılı bir inceleme). *Sözlü Dil Yapısı* içinde, İstanbul: Multilingual Yayınları.

2. MAKALELER

Acarlar, Kevser. (1968). Türkçede geniş zaman (muzari). *Türk Dili Dergisi*, (203), 509-513.

Acarlar, Kevser. (1969). Fiil kiplerindeki anlam kaymalarının nedenleri. *Türk Dili Dergisi*, (213), 250-254.

Ağca, Ferruh. (2016). Tarihsel Türk dili alanlarında morfosentaktik beklenti kipliği: (b)ol(g)a() ki(m) fiil + -(g)A() + (ŞhsEkl). *Türkbilig*, 31, 79-95.

Akar, Didar. (2000). Gereğinin yapılmasını rica ederim: İş yazışmalarında kullanılan istek biçimleri”, *Dilbilim Araştırmaları 2000*, İstanbul: Simurg Yayınları, ss.9-16.

Akaslan, Talat. (2011). –mAktA (VE –Iyor). *Turkish Studies*, 6(4), 331-352.

Ak-Baçoğlu, Duygu ve Aksu, Cansu. (2015). Türkçe sözlü söylemde “kesin, kesinlikle ve mutlaka” kiplik belirteçlerinin dilbilgisel sıklık kullanımı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 7-20.

- Akman, Fulya. (2021). Ermeni Kıpçakçasından Karay Türkçesine yansımalar: Yeterlilik kategorisi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (50), 11-18.
- Aksu-Koç, Ayhan, Ögel-Balaban, Hale. ve Alp, I. Ercan. (2009). Evidentials and source knowledge in Turkish. *New Directions for Child and Adolescent Development*, (125), 13-28.
- Aksu-Kurtoğlu, Özlem. (2015). Politik söylemde gerçekliğin sunumu üzerine bir örneklem. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 128-147.
- Aldallal, Noor Khalid Abdulsattar. ve Mangır, Mediha. (2022). Saltuk-nâme’de Kiplik. *Karadeniz Araştırmaları*, 19(74), 581-596.
- Alışova-Demirdağ, Elza. (2021). Azerbaycan Türkçesinde kiplik işaretleyicisi olarak modal sözlerin spesifik özellikleri ve söz diziminde işlevleri. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, (51), 61-80.
- Altıntaş, Zafer. (1975). Geçmiş zaman kiplerinin adlandırılması. *Türk Dili Dergisi*, 32(284), Ankara.
- Arslan, Meryem. (2020). Dilbilimsel kiplik konusuna bir bakış. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, (47), 483-488.
- Arslan, Seçkin. (2020). When the owner of information is unsure: Epistemic uncertainty influences evidentiality processing in Turkish. *Lingua*, (247), 1-16.
- Arslan, Seçkin. De-Kok, Doerte. ve Bastiaanse, Roelien. (2017). Processing grammatical evidentiality and time reference in Turkish heritage and monolingual speakers. *Bilingualism: Language and Cognition*, 20(3), 457-472.
- Arslan, Seçkin., Bamyacı, Elif. ve Bastiaanse, Roelien. (2016). A characterization of verb use in Turkish agrammatic narrative speech. *Clinical Linguistics & Phonetics*, 30(6), 449-469.
- Arslan, Seçkin., Bastiaanse, Roelien. ve Claudia, Felser. (2015). Looking at the evidence in visual world: Eye-movements reveal how bilingual and monolingual Turkish speakers process grammatical evidentiality. *Frontiers in Psychology*, 6, 1387.
- Aslan, Sema. (2005). Türkiye Türkçesinde sezdirmeyle dayalı rica stratejileri. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 1, 114-117.
- Aslan, Sema. (2012). Türkiye Türkçesinde Ol- yardımcı fiilli yapıların görünüş-zaman bildirimindeki işlevleri. *Bilig: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 11-30.
- Atay, Ayten. (2018). Tarihi Türk şivelerinde Bol- > Ol- fiilinin iktidar ve imkân bildirmesi üzerine. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(13), 479-511.
- Aydın, Hasene. (2016). Yazınsal metinlerde dil bilgisel zaman işaretleyicileri üzerine. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 1716-1730.

- Aydın, Özgür. (2007). Türkçede üçüncü kişi buyrum yapıları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 47(1), 151-163.
- Bacanlı, Eyüp. (2010). Altay Türkçesindeki -atan ekinin görünüş-zamansal ve kiplik anlamları. *Bilig*, (55), 71-92.
- Bacanlı, Eyüp. (2011). Inflectional suppletion in Turkic languages. *Folia Linguistica Historica*, 32, 1-42.
- Benzer, Ahmet. (2010). İşleve dayalı dil bilgisi: Türkçede tahmin ve ihtimal anlatımları. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, (7), 144-153.
- Benzer, Ahmet. (2010). -sA ekinin işlevleri ve dilek-şart ayrımı. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (28), 131-140.
- Bosnalı, Sonel. (2010). Halaççanın yitim ve değişim sürecine tasarlama kipleri açısından bir bakış. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (53), 67-88.
- Bosnalı, Sonel. ve Topaloğlu, Yusuf. (2015). Fransızca öznellik ve Türkçe dilek-istek kipleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(Özel Sayı), 273-284.
- Boz, Erdoğan. (2021). Yunus Emre Divanı'nın Kahire yazmasındaki, "Şimden Girü" redifli şiir üzerine. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(Yunus Emre ve Türkçe Özel Sayısı), 244-254.
- Bulak, Şahap. (2011). Tarihî ve çağdaş Türk yazı dillerinde şart kipi. *S.Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 71-97.
- Bulak, Şahap. (2017) Türkçede gereklilik ifadesinin kip hüviyeti kazanmadan önceki gelişim süreci. *EKEV Akademi Dergisi*, (72), 337-335.
- Coşkun, Volkan. (2000). Tarihî Türk lehçeleri ve Özbek Türkçesinde zaman ve mekânda sınırlama görevi üstlenen yapılar. *TDAY-Bellekten 1997*, s.429-438, Ankara.
- Çelebi, Vedat. (2014). Günlük dil felsefesi ve Austin'in söz edimleri kuramı. *Beytulhikme: An International Journal of Philosophy*, 4(1), 73-89.
- Çetinkaya, Emre. (2019). Çağdaş Uygurcada olasılık işaretleyicileri. *Türkbilig*, (37), 113-122.
- Çetin-Yücel, Derya. ve Günay, Nesrin. (2022). Eski Türkçeden Türkiye Türkçesine gelecek zamanın kiplik görünümleri. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (8), 262-272.
- Demir, Nurettin. ve Aslan, Sema. (2010). Sıklık kopyası örneği olarak istek eki -(y)A. *Journal of Turkish Studies*, 5(4), 276-290.

- Demirci, Metin. ve Kırmıt, Dursun. (2016). Tarihi Türk lehçelerinde ve Türkiye Türkçesinde geniş zaman üzerine bir inceleme. *Route Educational and Social Science Journal*, 3(3), 51-85.
- Demirel, Volkan Mehmet. (2017). -(y)AcAk biçimbiriminin kiplik görünümü. *Journal of Turkish Studies*, 12(15), 261-276.
- Demirgüneş, Sercan. (2008). Türkçedeki zaman belirteçlerinin sınıflaması ve dökümü üzerine bir deneme çalışması. *Turkish Studies*, 3(2), 278-293.
- Demirtaş, Ahmet. (2008). Dede Korkut hikâyelerinde “gerek” kelimesi ile kurulu cümleler. *Turkish Studies*, 3(1), 14-21.
- Dereli, Sevgi. (2008). Sözlü iletişimde nezaket stratejileri. *Türkbilig: Türkoloji Araştırmaları*, (15), 24-52.
- Derviřcemalođlu, Bahar. (2020). Pragmatik ve söz edimleri. <http://www.ege-edebiyat.org/docs/Pragmatik.doc> [Erişim Tarihi: 21.03.2022].
- Dilek-Güner, Figen. (2007). Altay Türkçesinde söz eylemler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 39-49.
- Doğan, Aybüke Betül. (2021). Kutadgu Bilig’de tereddüt & şüphe kipliği: Erki parçacığı. *Türkoloji Dergisi*, 25, 120-162.
- Doğan, Levent. ve Tosun, İlker. (2008). Doğu Trakya ağızlarında istek kipi. *Turkish Studies*, 3(3), 292-318.
- Doğan, Talip. (2013). Ko(y)- fiilinin “izin verme” işaretleyicisi olarak kullanımları. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 151-170.
- Doğan, Talip. (2018). Horasan Türkçesinin Bocnurd ağzında kanıtsallık (Evidentiality). *SUTAD*, (44), 1-44.
- Doğan, Talip. (2021). Kařkay Türkçesinde -(y)AsI gelecek zaman ekinin kullanım özellikleri ve kiplik anlamları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (52), 17-34.
- Doğan, Talip. (2021). Türkiye Türkçesinde- (y)AcAK ekinin “kifayetsizlik” kiplik anlamında kullanımları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (71), 1-14.
- Efendiođlu, Süleyman. (2010). Kazak Türkçesinde zarf-fiil kökenli kipler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (1), 1-20.
- Emre, Ahmet Cevat. (1970). Ondördüncü asırda bizde türkçe kip (sıyga) ve zamanları. *Türk Dili Belleten-Sonkânun 1940*, Ankara.

Erdem-Uçar, Filiz Meltem. (2019). Özbek Türkçesinde yeterlilik kategorisi. *International Journal of Languages Education and Teaching*. VII(3), 170-182.

Ergönenç-Akbaba, Dilek. (2007). Nogay Türkçesinde yat- fiilinin kip ve tasvir fiili olarak kullanılışı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (Özel Sayısı), 1-12.

Ergönenç-Akbaba, Dilek. (2017). İhtimal ve tahmin anlamı veren kiplik ifadeleri ve Nogay Türkçesi örneği, *Dil Araştırmaları*, (21), 51-60

Erguvanlı, Taylan Eser. (2018). Türkçe dilbilgisel kiplikte olasılık ve gereklilik. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 15(2), 1-22.

Ersoy, Feyzi. (2016). Çuvaş Türkçesinde yeterlilik kategorisi. *Dil Araştırmaları*, (18), 85-102.

Ersoy, Gülser. (2022). Köktürk yazıtlarında ve eski Uygur metinlerinde yeterlilik kiplik işaretleyicilerinin semantik haritası ve izledikleri yol. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, (27), 11-30.

Ersöz, Serpil. (2011). Türkiye Türkçesinin Doğu grubu ağızlarında bedduaların işlevleri ve cümle yapıları arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, 6(1), 1084-1100.

Filizok, Rıza. (2010). Anlatımın iki hali – bağlı sözce ve kopmuş sözce. <http://www.egeedebiyat.org/docs/475.pdf>, [Erişim Tarihi: 12.08.2022].

Filizok, Rıza. (2016). Kiplendiriciler (Les Modalisateurs). <http://www.egeedebiyat.org/wp/?p=2318>, [Erişim Tarihi: 12.08.2022].

Filizok, Rıza. (2016). Mantık kiplikleri. <http://www.ege-edebiyat.org/wp/?p=2333>, [Erişim Tarihi: 12.08.2022].

Flemming, Barbara. (2011). {Isar} gelecek zaman eki ve onun kiplik fonksiyonları üzerine notlar. *Dil Araştırmaları*, 9(9), 141-155.

Gökçe, Faruk. (2014). Altay dillerinde ortak bir gramatikal morfem (Zarf-flil Eki/ Mastar Eki + GÖR) üzerine. *Türkbilig*. (27), 1-12.

Gökmen, Seda ve Çağlayan, Dilber, N. (2011). Türkçe derslerinde söz edimlerin öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Dil Dergisi*, (154), 44-60.

Güler, Emine. (2019). Tarihi Kıpçak Türkçesinde tasarlama kipleri. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (5), 37-58.

Güner-Dilek, Figen. (2007). Altay Türkçesinde sözeylemler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 39-49.

- Güven, Mine. (2019). Televizyon dizilerinde sesli betimleme: Çok kipli derleme dayalı çözümleme için bir keşif çalışması. *Mersin Üniversitesi, Dil ve Edebiyat Dergisi*, 16(2), 61-88.
- Güven, Mine. ve Özgül, Laçın. (2022). Kemal Tahir'in esir şehrin mahpusu romanında "Fiil-(y) A+ Bil-" yapılı cümlelerin kiplik görünümü. *Karadeniz Araştırmaları*, 19(74), 561-579.
- Güzel, Hasan. (2019). Telhab Halaççası kiplik yapıları üzerine notlar. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (30), 43-53.
- Hirik, Erkan. (2015). Anlam değiştirme aracı olarak olumsuzluk eki -mA. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, (44), 167-185.
- Işıktaş-Sava, Işıl. (2017). Kırım Tatarcasında Sosyal Hayatta Kullanılan Kalıp Sözcükler. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 599-604.
- İlker, Ayşe. (2017). Birleşik çekimlerde zaman adlandırma ve tasnifine işlevsel bir yaklaşım. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 17(2), 183-192.
- İmanov, Güləhməd. (2015). *Oğuz grubu Türk dillerinde modal sözcükler*. Bakü: Elm ve Tehsil.
- Kanık, Mehmet. (2010). Interlanguage pragmatics in Turkish. *Dil Dergisi*, (150), 32-49.
- Kara, Serdal. (2016). Türkiye Türkçesinde zaman eklerinin kipsel ve zamansal yönden değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(46), 110-117.
- Karabeyoğlu, Adnan Rüştü. (2012). (Kazan) Tatar Türkçesinde İmés. *Turkish Studies*, 7(1), 1353-1373.
- Karaca, Hasan. (2019). Ol-yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiillerde ana fiilde yer alan -AcAk, - mİş, - r, -Ar / -mAz, -DI, -mAktA ve - yor ekleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 89-97.
- Karahan, Leyla. (1998). Birleşik kipli fiillerdeki çokluk eki -lAr'ın yeri. *Türk Dili Dergisi*, Sayı: 563, Ankara.
- Kazanlar-Ürkmez, Elanur. (2021). Kazak Türkçesinde isteme kipliğini kodlayan fiiller. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (25), 89-110.
- Kerimoğlu, Caner. (2008). Türkiye Türkçesi gramerciliğinde çokluk ve istek kategorileri. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 140-155.
- Koraş, Hikmet. (2005). Türkiye Türkçesinde gereklilik. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (17), 135-154.
- Koraş, Hikmet. (2006). Günümüz Türk lehçelerinde gereklilik. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (20), 131-141.
- Kundakçı, Emre. (2021). Söz edimleri, kip(lik) ve zarf: Orhan Kemal'in "küçücük"ünde niyet: Tutum ve varsayım. *International Journal of Filologia*, 4(5), 103-122.

- Kundakçı, Emre. (2021). Suat'ın nezaket stratejisi: Suat'ın mektubuna edimbilimsel bir bakış. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(1), 112-129.
- Ma, Tai. (2022). Türkçede kip ve kipliğe sözdizimsel-pragmatik yaklaşım. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 70-91.
- Malkoç, Muzaffer. (2004). Di'li ve miş'li geçmiş zaman. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, s. 107-116.
- Malkoç, Muzaffer. (2011). Dilbiliminde zamanın tanımı ve işlevi nedir. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 1075-1081.
- Martı, Leyla. (2006). Indirectness and politeness in Turkish-German bilingual and Turkish monolingual requests. *Journal of Pragmatics*, (38), 1836-1869.
- Memtimin, Aminem. (2016). Volitional moods in modern Uyghur. *Turkic Languages*, (20), 234-245.
- Mettursun, Turdi. (2020). Uygur Türkçesindeki /-Gan/ ekinin zaman, görünüş anlamı ve zamansal atf. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(2), 589-604.
- Oturakçı-Orbay, Nigâr. (2018). Türkiye Türkçesinde tut-fiili ile kurulmuş anlatım kalıplarının biçim-sözdizimsel ve kiplik özellikleri. *Dil Araştırmaları*, 12(22), 175-193.
- Özbek, Aydın. (2012). Olumsuz yapılarda görünüş ve kiplik: Türkçe ve Japonca'nın karşılaştırmalı bir incelemesi. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 8(2), 1-17.
- Özcan, Mehmet. (2007). Anlatılarda kullanılan zaman görünüş kiplik yapılarının kullanımındaki gelişimsel farklar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 221-231.
- Özenen-Yüceol, Muna. (2010). Türkçede -"bildirme" çekimi ve pekiştirme- olasılık kategorisi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 17(2), 187-196.
- Özgül, Laçın. ve Güven, Mine. (2021). Esir şehrin insanları romanında vücut-durum duyu fiili içeren cümlelerin bilgi kipliğindeki görünümü. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 571-586.
- Rzazadə, V. V. (2021). Azerbaycan dilbiliminde epistemik kiplik işaretleyicisi olarak kiplik sözcükler. *Türk Dillərinin və Ədəbiyyatının Tədqiqi və Tədrisinin Aktual Problemləri*, p. 199-202.
- Savran, Hülya. (2008). Türk dilinde +”Dir” bildirme eki ve +”DİR” bildirme ekiyle yapılan belirsizlik kelimeleri. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (14), 163-188.
- Seçkin, Pelin. (2016). Olasılık kipliğinin Eski Anadolu Türkçesindeki görünümü. *Gazi Türkiyat*, (19), 223-238.

Shadkam, Zubaida. ve Demren, Özlem. (2017). Türkçe ve Kazakça alkış-kargış söyleme geleneğinin psikodinamiği üzerine sosyolinguistik bir inceleme. *Türkbilig*, (34), 179-188.

Soydan, Serpil. (2018). Çağatay Türkçesinde bazı fiillerde çok anlamlılık, kılınış ve kiplik. *International Journal of Languages Education*, 6(1), 446-474.

Sözer, Emel. (1979). Türkçe ve Almandada kip – zaman. *Bağlam*, s. 1- 79, İstanbul.

Stott, Aislin., Smith, Morgan., Chang, Tyler. ve Bond, Alicia. (2010). Which – miş is MIŞ?: Turkish indirectivity and negative scope. *Evidence from Evidentials, University of British Columbia Working Papers in Linguistics*, (28), 263-277.

Straughn, Christopher A. (2011). Evidentiality in Uzbek and Kazakh. *Chicago, Illinois*, (107-108), 110-112.

Şahin, Hatice. (2005). Türkçede zaman belirleyicileri ile kip ve zaman eklerinin uyumu. *Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı*, s. 649-654, İzmir.

Topaloğlu, Yusuf. (2018). Diller arası biçimsel ve işlevsel farklılıkların rolü: Öznellik kipi örnekçesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 113-134.

Tuğlacı, Gülşah. (2019). Kanıtsallık kategorisi açısından –DI biçimbirimi. *Türkbilig*, (38), 153-161.

Üstünova, Kerime. (2005). Türkçede zaman kavramı ve işlenişi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 187-201.

Üzüm, Melike. (2019). Epistemik kiplik işaretleyicilerinin söz dizimsel özellikleri: Özbek ve Türkiye Türkçesi. *Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, (23), 452-492.

Üzüm, Melike. (2019). Epistemik kiplik işaretleyicilerinin söz dizimsel özellikleri: Özbek ve Türkiye Türkçesi. *Türkoloji Dergisi*, 23(2), 452-492.

Üzüm, Melike. (2020). Türkçede kanıtsallık ve bilgi kipliği ayrımı. *Dil Araştırmaları*, (26), 83-102.

Üzüm, Melike. (2021). Türkçede tümcesel belirteçlerin söz dizimsel ve semantik özellikleri: konuşucuya yönelik belirteçler. *Türkbilig*, (42), 149-167.

Üzüm, Melike. ve Gökter-Gençer, Bilge. (2021). Türkçede Belirteçlerin İşlevleri ve Sözlük Tanımları: Özetle, Basitçe, Açıkçası, Açıkça. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(4), 2757-2779.

Yakup, Abdurishid. (2009). Necessity operators in Turkish and modern Uyghur. *International Journal of Central Asian Studies*, (13), 479-492.

Yazıcı-Ersoy, Habibe. (2011). Başkurt Türkçesinde kalıp sözler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 1-54.

Yazıcı-Ersoy, Habibe. (2011). Başkurt Türkçesinde –sX, -hAnA kiplik işaretleyicileri. *Dil Araştırmaları Dergisi*, (8), 51-76.

3. BİLDİRİLER

Akaslan, Talat. (2000). Sözcemele işlemleri kuramı açısından şimdiki zamanı. *XIII. Dilbilim Kurultay Bildirileri*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Arslan, Seçkin. ve Bastiaanse, Roelien. (2014). Source memory impairments in aphasic and healthy aging Turkish speakers. *15th Science of Aphasia Conference*, Ospedale San Camillo, Venice, Italy.

Aslan-Demir, Sema. (2007, 10-15 Eylül). Türkiye Türkçesi istek kategorisine semantik-pragmatik bir yaklaşım. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika çalışmaları kongresi*, Ankara.

Aydın, Hasene. (2013a, 4-7 Aralık). Türkiye Türkçesinde zaman ekleri ve bağlam ilişkisi üzerine. *VI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu* (s. 787-799), Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Benzer, Ahmet., Karadağ, Kübra., Evcı, Büşra. ve Saraçoğlu, Kübra. (2018). Türkçe eğitiminde zaman ve kip konusunun öğretimi: İçerik tasarımı. *Multidisipliner Çalışmalar-4*, s. 1-28.

Çakır, Muhammet Yasin (2021). Risaletü'n Nushiyye'deki zarfların kiplik görünüşleri. *Yunus Emre-Mehmet Akif Armağanı: Türk Dili Araştırmaları I*, s. 119-121.

Delice, Hacı İbrahim. (2012). -Ip eki Türkçede hangi kategorileri oluşturmaktadır? *V. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, Denizli.

Demir, Nurettin. (2004). Kıbrıs ağızlarında istek eki almış cümleler. *V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı I* (s.725-729), Ankara: Türk Dili Kurumu Yayını.

Demirtaş, Ahmet. (2014, 16-18 Ekim). Şüphe ve tereddüt bildiren –ki- edatının Türkiye Türkçesi ağızlarındaki kullanımları üzerine. *7. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri*, Elazığ.

Doğan, Ahmet Turan (2019). Tarihî metin araştırmalarındaki sorunlardan biri olarak Eski Anadolu Türkçesindeki -A fiil çekimi ekinin Türkiye Türkçesine göre durumu. *Uluslararası Türkçe Tarihî Metin Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*. Almatı.

Doğru, Fatih (2018). +{1Ar} biçimbiriminin dilek/temenni işlevi üzerine. *IX. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s.843-854), Malatya.

Doğru, Fatih. (2013, 4-7 Aralık). Türkçe buyrum tümcelerinde kibarlık/kabalık. *VI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu* (s. 651-670), Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Ergönenç, Dilek. (2004, 20-26 Eylül). Nogay Türkçesinde kip pekiştiricisi: Tağı /Tağa. *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri* (s. 963-974), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gencan, Tahir Nejat. (1973). Türkçede geniş zaman kipi. *Birinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi*, İstanbul.

Gökçora, Denia. (1998). Türkçe, Özbekçe ve İngiliz dillerinde özür dileme ve teşekkürlerin karşılaştırmalı incelemesi. *XII. Dilbilim Kurultayı Bildirileri*, Mersin.

Hendek, Melike. (2017). Türkçede olumsuz zayıf bilgisel kiplik yapılarının edinimi. *30. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri* (s. 133-139), Ankara.

Işık-Taş, Elvan Eda. ve Sağın-Şimşek, Çiğdem. (2018, 19-22 Eylül). A Study on evidentiality in Cypriot Turkish and Turkey Turkish with a cross-linguistic perspective. *International Conference on Evidentiality and Modality ICEM'18*, Madrid, Spain, 2018.

Kamacı, Duygu. (2017). Kiplik terminolojisinin sözlüklerdeki görünümü: Olasılık ve olabilirlik. *III. Uluslararası Sözlükbilimi Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s.189-201), Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

Kanık, Mehmet. (2010). Does instruction in L2 have an impact on L1 pragmalinguistic use?. *The 6th International ELT Research Conference Proceedings: Current Trends in SLA Research and Language Teaching*, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale.

Kurada, Hazel Zeynep., Aydın, Özgür. ve Yarbay-Duman, Tuba. (2016). Broca afazide bilgisel kiplik etkisi: Anlambilimsel karmaşa. *29. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri* (s.87-96), İstanbul: KÜV Yayınları.

Mayemerova, Aynur. (2004). Kazak Türkçesinde fiil+sıfat -fiil ekleri+ bol- yardımcı fiili kuruluşundaki tasvir fiilleri. *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Oymak, Rıfat. (2004, 6-9 Temmuz). Türkçe öğretiminde -dilbilgisel- bir biçimbirim/ulam olan 'kip' kavramının biçimdizimdeki işlevi ile kavrama düzeyi ve geleneksel dilbilgisi eleştirisi. *III. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.

Şimşek, Birjan Duygu. ve Yunt, Gizem. (2009). Modern Türkiye Türkçesinde ol, sözdizimsel ve anlambilimsel bir yaklaşım. *II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi Bildirileri*, İstanbul.

Uzundağ, Berna., Taşçı, Süleyman., Küntay, Aylin C., ve Aksu-Koç, Ayhan. (2016). Functions of evidentials in Turkish child and child-directed speech in early child-caregiver interactions. *Proceedings of the 40th Annual Boston University Conference on Language Development*, p. 403-416.

Ünal, Recai (2015). Çağdaş Azerbaycan Türkçesinde kipsellik ve yüklemlilik”, *X. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri (28 Eylül-1 Ekim 2015, Saraybosna)*, Ankara, 2015: 439-440.

Üzüm, Melike. (2017). Artzamanlı kiplik çalışmalarının sözlükbilime katkısı. *III. Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Yazıcı-Ersoy, Habibe. (2004, 20-26 Eylül). Başkurt Türkçesindeki -Gan, ti / -A, ti yapısı üzerine. *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı* (s.1087-1098), Ankara: TDK Yayınları.

Yazıcı-Ersoy, Habibe. (2015). İdil-Ural grubu Türk lehçelerinde –MX soru parçacığının kiplik işlevleri. *X. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı* (s.98-111), Bosna Hersek.

Yazıcı-Ersoy, Habibe. (2019, 18-21 Haziran). Çağatay Türkçesinden Özbek Türkçesine kiplik sözler. *Orta Asya Türk Kültürünün Anadolu Kültürüne Etkileri Uluslararası Sempozyumu* (s.207-218), Taşkent-Özbekistan.

4. YÜKSEK LİSANS TEZLERİ

Aksu, Cansu. (2014) *Yabancı dil olarak Türkçede –dır biçimbiriminin öğretimi üzerine ders malzemesi hazırlama*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Aksu, Özlem. (2008). *Politik söylem ve gerçeklik sunumu: Bir örneklem*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Al, Esin. (2018). *Adana ve Osmaniye ağızlarında geçmiş zaman işaretleyicilerinin doğrudanlık-dolaylılık bağlamında görünüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Anusic, Viktorija. (2016). *Türkçede geniş zaman kullanımı ve Sırpçada veriliş biçimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Arslan, Seçkin. (2015). *Neurolinguistic and psycholinguistic investigations on evidentiality in Turkish*. PhD Thesis, University of Groningen.

Bağçevan, İsmail. (2015). *MEB dil ve anlatım ders kitaplarındaki basit çekimli fiillerde zaman ve görünüş*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Bağrıyanık, Yasemin. (2005) *(-AsI) and the SPLIT-INFL hypothesis in Turkish*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Benli, Funda. (2013). *Eski Uygur Türkçesinde tasarlama kiplerinin yapı ve işlev bakımından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Coşkun-Kunduz, Aylin. (2018). *The second language acquisition of inflectional morphology in Turkish*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakmak, Osman. (2006). *Türk atasözlerinde kelime grupları, kip ve şahıs ifadesinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Çelik, Murat. (2019). *An investigation into the acquisition of modal verbs by monolingual and bilingual learners of English*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Çetinkaya, Emre. (2019). *Çağdaş Uygurcada kiplik: Dilbilgisel biçimbirimler*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Döner, Gülkan. (2019). *Modal adverbials in political discourse: 7th June 2015 general elections in Turkey*. Master's Thesis, Mersin University Institute of Social Sciences, Mersin.

Ekdi-Koç, Sibel. (2018). *Dilsel odaklı konuşma stratejilerinin diyalog botu üzerine uygulanımı*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Emgin, Betül. (2009). *Finiteness and complementation patterns in pazar Laz*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Enmutlu, Nergis (1984). *Tense, aspect and modality in the use of the Turkish aorist*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erol, Çiğdem. (2007). *Türkiye Türkçesinde kalıp sözler üzerine bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ersan, Raziye. (2015). *Altun Yaruk bağlamında Eski Uygurca'da fiil birleşmeleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Göktaş, Büşra. (2019). *Eski Uygur Türkçesinde epistemik kiplik: Aç Pars Hikâyesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hamdy, Asma. (2021). *Türkçe ve Arapçada birleşik zaman yapım ve kullanımının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Hendek, Melike. (2019). *How Turkish-speaking children tackle negation when it combines with modality and (non)factivity in complex sentences*. Master's Thesis, Boğaziçi University Institute for Graduate Studies in Social Sciences, İstanbul.

Hirik, Erkan. (2010). *Türkiye Türkçesinde olumsuzluk eki*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Hülagü, Ayşenur. (2018). *Production and perception of intonational cues expressing epistemic confidence in Turkish*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü, Ankara.

Jang, Juyeong. (2016). *Türkçede ve Korecede gelecek zaman*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Karaca, İsmet. (2021). *Halide Edip Adivar'ın Çaresiz romanında kiplik*. Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.

Kaygısız, Çağrı. (2016). *Öğretici metinlerde tanıtısallığın sunumu: Türkçe öğretimine yönelik gözlemler*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kurnaz, Burcu. (2018). *-miş biçimbiriminin betimlenmesi ve öğretiminde yöntem sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Okay, Bekir Mert. (2013). *İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenen Türk öğrencilerin içgörü ve duygu anlamlı kiplik fiillerin kullanımları*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Özal, Senem. (2021). *Özbekçede şimdiki zaman işaretleyicilerinin zaman ve görünüş açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özbaykal, Canan. (2019). *Azericede evidensiyel kategori*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özcan, Berrin. (2015). *Haldun Taner'in öykülerinde nedenleme*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Rzazade, Vafa. (2022). *Azerbaycan Türkçesinde kiplik*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sağlam, Esra (2019). *Türkiye Türkçesinde adlık yüklemlik ulamı (Ek fiil)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Sarıçiyil, Fatmahan. (2008). *İstek ve emir kiplerinin öğretimi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Satan-Bayalaş, Mediha. (2022). *Türkçede olasılık kipliğini işaretleyen yapıların belirlenmesi ve bunların dil bilgisi öğretiminde kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Savran, Zehra. (2017). *A corpus-informed study based on a contrastive analysis of stance markers in learner English*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Şahin, Ali Rıza. (2020). *Peyami Safa'nın romanlarında zarflar ve kullanışları*. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uşak.

Şans-Kırımlı, Deniz. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yönergeler*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Şen, Ali Yağız. (2019). *Idiomaticity, formulaicity and semi-fixed constructions in Turkish*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Terzi, Mehmet. (1999). *Baskurtçada haber kipleri ve zaman kaymaları*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Tuerkezhati, Baisier. (2018). *Modern Uygurcada ve Türkçede geçmiş zaman: Karşılaştırmalı bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tuğuz, Zeliha. (2013). *Türkiye Türkçesinde emir ve istek kipinin tarihsel ve eş zamanlı görünümü*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Türk, Şerife. (2019). *Türkçede yalvarma kipliği ve işaretleyicileri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yangın, Muhammet Taha. (2020). *Türkçede belirteçlerin yansıttığı işlevsel başlar ve kip-görünüş-zaman ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yarba, Simge. (2018). *Kıpçak grubu Türk dillerinde olumsuzluk*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

5. DOKTORA TEZLERİ

Abdurrazak-Yükselen, Gökçe. (2012). *The tense, aspect, mood-modality system of the Turkish spoken in Cyprus: A socio-linguistic perspective*. PhD Thesis, SOAS, University of London, London.

Aka, Fatma Nur. (2020). *Halide Edip Adıvar'ın "Handan" romanında kiplikler üzerine bir metin analizi*. Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Aldemir, Adnan. (2012). *Almancada kiplik fiiller ve Türkçedeki karşılıkları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Arslan, Seçkin. (2015). *Neurolinguistic and psycholinguistic investigations on evidentiality in Turkish*. PhD Thesis, University of Groningen, Hollanda.

Aydemir, Yasemin. (2006). *Sözlüksel görünüş ve Türkçe eylemlerin anlambilimsel sınıflandırması: Sözlükçe-sözdizim etkileşimi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aydın-Özkan, Işıl. (2017). *Evrensel dilbilgisi ve Türkçede istem (Valenz) / Universal grammar and valency in Turkish*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Bayrak, Selin. (2021). *Eski Türkçede er- fiili -fonksiyonel ve semantik bir inceleme*. Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Çelikel, Sibel. (2016). *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Türkçesinde öncelik fiilleri ve işlevleri*. Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Elbirlik, Tolga. (2015). *Söylem kuramı ve XVI. yüzyıl siyasetnamelerinde söylem analizi*. Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Ergüt, Merve. (2021). *Adalet Ağaoğlu'nun ölmeye yatmak adlı eserinde bildirim, çıkarım, sezdirim cümleleri*. Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Güler, Emine. (2018). *Tarihi Kıpçak Türkçesinde tasarlama kiplerinin işlevleri*. Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Jang, Juyeong. (2020). *Eski Uygurca zaman kategorisinin metindilbilim açısından incelenmesi: İyi ve Kötü Prens öyküsü örneği*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Kadem, Gülşah. (2020). *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi'nde analitik fiil yapıları*. Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kamacı-Gencer, Duygu. (2018). *Anlamsal bir fenomen olarak kiplik: Dede Korkut örneği*. Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Karahan, Pınar. (2017). *Expression of epistemic modality in argumentative writing: A study based on learner corpora*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Kazanlar-Ürkmez, Elanur. (2019). *Kazak Türkçesinde kiplik: Morfo-sentatik semantik bir analiz*. Doktora Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Özcan, Berrin. (2022). *Eski Anadolu Türkçesinde nedensellik*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Polat, Yusuf. (2010). *Yabancı dil öğretiminde söz edimleri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Saat, Hatice. (2022). *Türkçede bilgi kipliği alanı*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tolon, Ayla. (1997). *A linguistic study of request in Turkish*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

Topaloğlu, Yusuf. (2016). *Türk üniversite öğrencilerinin Fransızca öznellik kipi edinimi*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Uzdu-Yıldız, Funda. (2011). *Göstergebilim kiplikleri açısından anlatı kişilerinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yeşilöz, Zekeriya. (1998). *Türkiye Türkçesinde fiil çekim ekleri, görevleri ve kiplerle bağlantısı*. Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Sonuç

Türkçe kiplik çalışmaları üzerine yapılmış olan bu bibliyografya denemesinde görüldüğü üzere 2000’li yıllar öncesinde kiplik konusu bazen kip başlığı altında değerlendirilmiş bazen de zaman ve görünüş kavramları ile birlikte ele alınmıştır. Günümüz çalışmalarına bakıldığında ise kiplik kavramının ayrı bir başlık olarak sistematik bir şekilde ele alındığını söylemek mümkündür. Mevcut çalışmalardan yüksek lisans ve doktora tezleri ile makalelerin literatüre önemli ölçüde katkı sağladığı görülmektedir. Ancak Türkçe kiplik konusu tüm yönleri ile aydınlatılmış değildir. Bu nedenle Türkçe kiplik konusunda daha çok çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılmış olan bu bibliyografya çalışması modern dil bilimi alanında ele alınıp işlenen kiplik konusunda araştırmacılara kolaylık sağlamayı amaçlamaktadır. Verilen çalışmalar yazarların soyadlarına göre sıralanmıştır. Çalışmada Türkçe üzerine yapılmış olan akademik çalışmalara yer verilmiş olup lehçeler ile ilgili verilen bibliyografyalar bütünüyle değil ulaşılabildiği ölçüde yer almıştır.

Kaynakça

Kerimoğlu, C. (2011). *Kiplik incelemeleri ve Türkçe*. İzmir: Dinozor Kitabevi.

Kerimoğlu, C. (2020). *Kiplik ve kip* (3.baskı). Ankara: Pegem Akademi.

A Bibliography Essay on Turkish Modality Studies*

Eda KUTUCU**

Abstract

There are many bibliographic studies prepared on various subjects in Turkish. This study is a bibliography study on the studies on the field of modal meaning in Turkish. The study includes publications dealing with modality, which can be considered new for Turcology. In Turkish, the concepts of mode and modality are accepted as the same, and the subject of modality is evaluated under the title of modality. In general terms, modality can be defined as the forms of expression that are interested in how the action takes place, that is, that are against the proposition of the speaker, stating his/her obligation, desire, expectation, knowledge, ability, permission, etc. The modal is the grammaticalization of these forms of expression. These two closely related issues have finally begun to be discussed under separate headings in recent studies. There have been many studies on mode and modality until today, but no bibliography study has been conducted on modality, including recent studies. In this bibliography essay, there are articles that give direct or partial information about modality, congress, congress and symposium papers, master's and doctoral theses, and books. The aim is to gather the studies on this subject together to help new studies on the subject and contribute to more studies on this subject.

Keywords

Turkish, linguistics, modality, bibliography study

---

* **Date of Arrival:** 16.11.2022

Date of Acceptance: 27.11.2022

Citation: Kutucu, E. (2022). Türkçe Kiplik Çalışmaları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 3: 57-77.

** PhD Student, Ankara Hacı Bayram Veli University, ANKARA/ TURKEY. E-mail: edakutucu92@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0942-9335

Библиографическое описание научных работ на тему модальности в турецком языке*

Эда Кутуджу**

Аннотация

Библиографические научные работы, относящиеся к разным сферам, представлены на турецком языке в большом количестве. Данная статья, является библиографическим описанием исследований на тему семантического поля модальности в турецком языке и включает в себя публикации, посвященные категории модальности, которая, стоит сказать, является еще весьма молодой для тюркологии. В турецком языке понятия модальности и наклонения расцениваются равнозначно, и модальность рассматривается в составе форм наклонения. Термин «модальность» можно описать как категорию, которая связана с тем, как происходит действие, то есть выражает отношения говорящего: его желание, ожидание, осведомленность, способность, разрешение и т.д. по отношению к высказыванию. Наклонение же является грамматической формой этих высказываний. Обе эти категории, находящиеся в непосредственной близости, только недавно стали рассматриваться в современных научных трудах независимо друг от друга. Несмотря на то, что на тему модальности и наклонения подготовлено немало научных работ, можно сказать о том, что библиографические исследования, которые бы включали работы последних лет, отсутствуют. В данной библиографическом исследовании использованы статьи, доклады выступлений конференций, конгрессов и симпозиумов, магистерские и кандидатские диссертации, а также научные книги, которые дают непосредственную или частичную информацию о понятие модальности. Цель статьи состоит в том, чтобы собрать уже имеющиеся исследования, относящиеся к вопросу модальности, тем самым помогая новым научным трудам, а также поспособствовать разработке большего количества научных работ в этой сфере.

Ключевые слова

Турецкий язык, языкознание, модальность, библиографические исследования

---

* Дата поступления статьи: 16.11.2022

Дата принятия статьи: 27.11.2022

Цитирование: Kutucu, E. (2022). Türkçe Kiplik Çalışmaları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 3: 57-77.

** Аспирант, Анкарский университет им. Хаджи Байрама Вели. Электронная почта: edakutucu92@gmail.com. ORCID: 0000-0002-0942-9335